

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ПРАВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення семінарських занять

з дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ»

для студентів усіх спеціальностей

денної та заочної форм навчання

Луцьк-2022

УДК 1(072)

М54

Методичні рекомендації для проведення семінарських занять з дисципліни «Філософія» для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання [Електронний ресурс] / уклад. І.О. Дмитрик. – Луцьк : ДонНТУ, 2022. – 22 с.

Методична розробка включає вступ, методичні рекомендації до підготовки і проведення семінарських занять, тематику та структуру семінарських занять курсу, питання для самоконтролю, перелік питань для підсумкового контролю знань, список рекомендованої літератури.

Розраховані на студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання для підготовки до навчальних занять з дисципліни «Філософія».

Укладач: Дмитрик І.О., к. істор.н, доцент, доцент кафедри історії та права

Рецензент: Грудницький В.М., к. юр.н, доцент, в.о. завідувача кафедри історії та права

Затверджено навчально-методичним відділом ДонНТУ,

Протокол № 3 від 27.12.2022 р.

Розглянуто на засіданні кафедри історії та права,

протокол № 5 від 30.11.2022 р.

©ДВНЗ «ДонНТУ», 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Методичні рекомендації до підготовки і проведення семінарських занять..	6
2. Тематика та структура семінарських занять курсу.....	8
3. Перелік питань для підсумкового контролю.....	16
Список рекомендованої літератури.....	19

ВСТУП

Філософія сприяє розвитку творчих здібностей, дозволяє глибше та ґрунтовніше зрозуміти навколишній світ, людей, самого себе.

Опанування дисципліни є необхідним компонентом в системі підготовки бакалаврів будь-якої спеціальності.

Курс філософії є рефлексивним, частина його питань потребує розмірковування та усвідомлення, тому значна увага спрямована на семінарські заняття, під час яких у студентів має сформуватись власна думка, вміння самостійно знаходити власні відповіді на складні філософські питання.

Метою вивчення дисципліни є формування знань про предмет філософії, основні етапи та напрями розвитку філософського знання, а також вмінь застосувати основи філософської методології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет і специфіку філософського знання;
- місце і роль філософії в культурі;
- особливості становлення філософії, її структуру;
- історичні етапи розвитку, напрями та школи, загальні проблеми філософії кожного періоду;
- основні проблеми, завдання та перспективи розвитку онтології, гносеології, соціальної філософії, філософської антропології;
- базовий філософський понятійно-категоріальний апарат.

вміти :

- відслідковувати закономірності генезису філософського знання в контексті проблем онтології, пізнання, філософської антропології, соціально-історичного буття;

- навчитися розрізняти філософські позиції в розумінні світу;
- розвивати та застосовувати методичну чіткість мислення, аналітичні та пізнавальні здібності;
- формувати власну світоглядну та громадянську позицію, застосувати набуті філософські знання в подальшій практичній діяльності.

Для змістовного розкриття базових категорій дисципліни значна увага приділяється вивченню тем з історії філософії, опрацювання матеріалу про основні філософські течії, школи та системи. Такий підхід дозволяє ознайомитись з вирішенням філософських проблем на тлі процесу історичного розвитку людства.

Методичні рекомендації містять вступ, методичні рекомендації до підготовки і проведення семінарських занять, тематику та структуру семінарських занять курсу, питання для самоконтролю, перелік питань для підсумкового контролю знань, список рекомендованої літератури.

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Під час семінарських занять студентам пропонується продемонструвати знання та розуміння основних філософських понять і проблем, вміння орієнтуватись в різних підходах з питань, які розглядаються, аргументувати та обґрунтовувати власну точку зору. В процесі підготовки передбачено знайомство з окремими філософськими напрямками та працями із використанням як навчальної, так і наукової літератури, а також першоджерел.

Підготовка студента до семінарського заняття починається з ознайомлення з темою та планом обговорення, переліком рекомендованої літератури. Для більш детального опрацювання тем курсу варто звертатися не лише до підручників, але й до першоджерел, монографій та наукових статей у фахових виданнях з філософії. Особливістю першоджерел є те, що тексти, створені видатними мислителями різних епох, є оригінальним матеріалом, на базі якого сконструйовано основні філософські концепції, проте такий матеріал потребує значно більшого зосередження, ніж робота із навчальною літературою, та вдумливого опрацювання.

В онлайн-архівах наукових фахових видань (наприклад, журналів «Філософська думка», «Наукові записки НАУКМА. Філософія та релігієзнавство», «Перспективи. Соціально-політичний журнал», «Філософія та політологія в контексті сучасної культури», «Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках» та інших) можна знайти опубліковані актуальні наукові дослідження з різноманітних тем курсу. Це дасть можливість розібратися в аспектах кожної теми, підібрати цікаві приклади, зробити змістовне доповнення, у випадку, коли основним доповідачем став інший студент.

Процес підготовки та виступу на семінарському занятті має наступні складові:

- ❖ ознайомлення з темою та планом заняття;
- ❖ пошук та опрацювання літератури (навчальної, наукової, першоджерел);
- ❖ підготовка до виступу: створення конспекту або презентації з відображенням кожного пункту теми семінарського заняття, із основною інформацією, цитатами із першоджерел, висновками;
- ❖ вільний виклад матеріалу під час виступу, що виключає суцільне зачитування студентом завчасно підготовленого тексту, виступ обов'язково має завершуватись висновком;
- ❖ відповіді на питання, реакція на доповнення та контраргументи;
- ❖ систематичний прояв активності на семінарському занятті: уважне ставлення до виступів інших студентів, формулювання питань, доповнень, ведення дискусії, готовність проаналізувати доповідь, яка була представлена іншим учасником;
- ❖ готовність до будь-якої форми опитування на семінарському занятті: роботи з першоджерелами за і з рекомендаціями викладача, тестування, контрольної роботи, фронтального опитування.

Семінарські заняття з філософії передбачають розвиток та вдосконалення навичок пошуку і осмислення інформації, обговорення запропонованих та нових питань, аргументації власної позиції у процесі ведення дискусії, використання цих навичок у майбутній професійній діяльності. Філософські проблеми характеризуються варіативністю методологічних підходів та результатів вирішення. На заняттях студент здобуває досвід конструювання ціннісних орієнтирів, усвідомлення відповідальності за свої вчинки, вибору форм та напрямків діяльності.

2.ТЕМАТИКА ТА СТРУКТУРА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ КУРСУ

Семінарське заняття № 1. Філософія Стародавнього Сходу.

План

1. Загальна характеристика умов виникнення східної філософії та її особливостей.
2. Філософські школи Стародавньої Індії.
3. Філософські школи Стародавнього Китаю.

Література [1,2,3,4,5,6,7,13,20,22,23]

Запитання для самоконтролю:

1. *Назвіть характерні риси типу мислення представника Стародавнього Сходу. Чим вони відрізняються від західного типу мислення. Чи притаманна Вам будь-яка з названих ознак?*
2. *В чому полягає сенс принципу ахімси в філософії Стародавньої Індії?*
3. *В чому полягає сенс принципу у-вей (недіяння) в філософії Стародавнього Китаю?*
4. *Як вирішується проблема досягнення істини в філософських школах Стародавнього Китаю та Стародавньої Індії?*
5. *Хто зосередив зусилля на обґрунтуванні шляхів вирішення проблеми ідеальної людини в філософських концепціях Стародавнього Китаю?*
6. *Які філософсько-релігійні вчення Стародавньої Індії розробляли проблему циклічності буття?*
7. *Яким чином в конфуціанстві співвідносяться принципи антропоцентризму та утвердження колективізму?*
8. *В чому полягає основна різниця між даосизмом та конфуціанством?*

Семінарське заняття № 2. Філософія Античності.

План

1. Досократівська доба давньогрецької філософії.
2. Філософія софістів та Сократа.
3. Філософські погляди Платона та Арістотеля.
4. Основні ідеї філософії епохи еллінізму та Римської імперії (епікурейська, скептична, стоїчна і неоплатонівська філософські школи).

Література [1,2,3,4,5,6,7,13,15,19,20,22,23]

Запитання для самоконтролю:

1. *Визначте особливість вирішення онтологічних проблем, яка була характерною для представників досократівської доби.*
2. *Охарактеризуйте діяльність школи Піфагора. Як співвідносяться у вченні Піфагора математика і музика? Яке пояснення сутності душі запропонували представники цієї школи.*
3. *Хто такі софісти і яку роль вони відіграли у розвитку античної філософії?*
4. *Визначте різницю між метою філософії та принципами діяльності Сократа і софістів.*
5. *Який філософський метод запропонував Сократ?*
6. *Який переворот в античній філософії здійснив Сократ?*
7. *Що спонукало Платона до створення власного проєкту ідеальної держави?*
8. *На Вашу думку, який з проєктів державного устрою реалістичніший: Платона чи Арістотеля? Чому Ви так вважаєте?*
9. *Яке визначення Арістотель дав людині? Як Ви можете це пояснити?*

Семінарське заняття № 3. Філософія Нового часу та Просвітництва.

План

1. Емпіризм Ф. Бекона.
2. Раціоналізм Р. Декарта.
2. Погляди Т. Гоббса и Д. Локка на суспільство і державу.
3. Французькі матеріалісти XVIII ст. (Д. Дідро, П.-А. Гольбах, Ш.-Л. Монтеск'є, Ж. -Ж. Руссо).

Література [1,2,3,4,5,6,7,13,15,20,22,23]

Запитання для самоконтролю:

1. *Порівняйте підходи Ф. Бекона та Р. Декарта до організації процесу пізнання.*
2. *Охарактеризуйте теорію Ф. Бекона, в якій він визначає «ідолів» пізнання. На Вашу думку, чи залишається вона актуальною у XXI ст.?*
3. *Яке значення Р. Декарт надавав принципу сумніву?*
4. *Поясніть соціально-філософський зміст висловлювання Т. Гоббса «Людина людині – вовк».*
5. *Поясніть суть теорій суспільного договору. В чому полягають відмінності у формуваннях та обґрунтуваннях цих теорій? Які мислителі займались розробкою зазначеної проблеми?*
6. *Назвіть мислителя, який ввів до філософії категорію «tabula rasa». Який сенс він вкладав у цю категорію?*
7. *На яких проблемах концентрували увагу мислителі епохи Просвітництва?*
8. *Надайте характеристику французькому матеріалізму та атеїзму XVIII ст.*

Семінарське заняття № 4. Історія філософії України.

План

1. Філософська думка княжої доби.
2. Філософська думка в Україні доби Ренесансу та Просвітництва (XV–XVIII ст.). Філософія Г. Сковороди.
3. Українська філософія XIX – початку XX ст.: погляди Т. Шевченка, М. Костомарова, П. Юркевича, І. Франка, Л. Українки.
4. Філософія України в XX ст. – на початку XXI ст.: дослідження В. Вернадського, О. Забужко, М. Поповича.

Література [1,2,3,4,5,6,7,9,10,11,12,18,20,24]

Запитання для самоконтролю:

1. *Надайте характеристику визначальним рисам українського національного світогляду.*
2. *Що означає етичний принцип філософії Г. Сковороди, сформульований як «нерівна рівність». Чи погоджуєтесь Ви з цим принципом. Поміркуйте та назвіть конкретні приклади, коли Ви вдавались до застосування цього принципу.*
3. *Одна з найбільш відомих категорій філософії Г. Сковороди – «сродна праця». Чи пов'язана вона із можливістю досягнення щастя? Поясніть свою відповідь.*
4. *Надайте загальну характеристику філософії П. Юркевича. З ідеями яких західних та вітчизняних філософів можна порівняти її окремі аспекти?*
5. *Існують взаємозв'язки та взаємовпливи української філософії та української літератури. Яким чином Ви можете їх пояснити? Чи можна виокремити історичні періоди, коли ці взаємовпливи були найбільш відчутними, або це систематичний зв'язок, характерний для будь-якого періоду? У XXI столітті він зберігається? Якщо так, наведіть назви сучасних творів української літератури, в яких присутнє суттєве філософське підґрунтя.*

Семінарське заняття № 5. Сучасна світова філософія.

План

1. Екзистенціалізм: течії, представники, ідеї.
2. Феноменологія і герменевтика.
3. Культурологічні та історіософські напрями у філософії XX ст.:
О. Шпенглер, А. Тойнбі, А. Тоффлер.
4. Сучасна західна релігійна філософія.

Література [1,2,3,4,5,6,7,13,14,20,22,23,24,25]

Запитання для самоконтролю:

1. *Як Ви розумієте міф про Сізіфа? Які аспекти до його інтерпретації додав А. Камю?*
2. *Дайте визначення та наведіть приклади вживання поняття «межова ситуація».*
3. *Охарактеризуйте ставлення представників екзистенційної філософії до визначення і трактування поняття «свобода».*
4. *В чому полягає сенс проблеми іншого в феноменології Е. Гуссерля?*
5. *Поясніть специфіку герменевтичного методу. У яких галузях знань його застосовують? Чи можливо використовувати цей метод у Вашій майбутній професійній діяльності?*
6. *Хто запропонував хвильову концепцію розвитку суспільства? Які ознаки має за цією концепцією третя хвиля? За яких умов відбувається перехід від другої до третьої хвилі?*
7. *Надайте характеристику ідеї загального еволюціонізму П. Тейяра де Шардена. Які стадії еволюції він виокремлює?*
8. *Як співіснують і співвідносяться філософія, теологія та наука в релігійній філософії XX ст.?*

Семінарське заняття № 6. Філософська антропологія.

План

1. Образ людини в історії філософії.
2. Антропосоціогенез: наукові й світоглядні аспекти.
3. Поняття «індивід», «індивідуальність», «особистість» та процес соціалізації людини.
4. Ціннісний вимір буття людини: сенс життя; любов як екзистенційне переживання; страждання як екзистенційний феномен; свобода як умова формування людської сутності; проблема смерті та безсмертя людини у філософсько-світоглядному окресленні.

Література [1,2,3,4,5,6,7,14,16,17,23,24]

Запитання для самоконтролю:

1. *Чим відрізняється гуманізм від антропоцентризму?*
2. *Розкрийте зміст антропологічної інтерпретації походження релігії, яка була запропонована Л. Фейєрбахом.*
3. *Надайте характеристику основним парадигмам філософської антропології XIX-початку XXI ст. Які з них є найбільш цікавими та цінними для Вас?*
4. *Поясніть сенс категорії «симулятивна людина», яка визначає важливий антропологічний феномен постмодернізму.*
5. *Надайте характеристику концепціям антропосоціогенезу. Яка з них, на Вашу думку, має найнадійнішу доказову базу?*
6. *Ви погоджуєтесь із думкою про те, що досягнення людиною безсмертя зробило б життя більш наповненим та цінним? Обґрунтуйте свою точку зору.*
7. *Існує думка, що сучасне суспільство переживає кризу гуманізму. Чи погоджуєтесь Ви з цією думкою? Аргументуйте свою позицію.*

Семінарське заняття № 7. Соціальна філософія.

План

1. Еволюція філософських уявлень про суспільство.
2. Суспільство як об'єкт філософського аналізу. Соціальний простір і час.
3. Соціальна структура суспільства, її багатомірність.
4. Проблема соціальної нерівності.

Література [1,2,3,4,5,6,7,8,13,14,15,19,21,22,23,25]

Запитання для самоконтролю:

1. *З'ясуйте, які класифікації періодів історичного розвитку існують в соціальній філософії? Назвіть їх та надайте характеристику.*
2. *Цивілізаційний та формаційний підходи до пояснення історичного розвитку є альтернативними. Чи є підстави вважати їх такими, що взаємодоповнюють один одного?*
3. *Чи вважаєте Ви, що належите до інформаційного суспільства? Наведіть аргументи.*
4. *Чи вважаєте Ви, що належите до суспільства ризику? Наведіть аргументи.*
5. *Назвіть визначальні риси громадянського суспільства. Чи вважаєте Ви себе частиною громадянського суспільства? Обґрунтуйте свою позицію.*
6. *Дайте визначення поняттю соціальна несправедливість. Яким чином вона проявляється в різних сферах суспільної діяльності? Чи можливо викоренити соціальну несправедливість?*
7. *Дайте визначення поняттю соціальна нерівність. Яким чином вона проявляється в різних сферах суспільної діяльності? Чи можливо викоренити соціальну нерівність?*

Семінарське заняття № 8. Глобальні проблеми сучасності та суспільний прогрес.

План

1. Глобалізація: економічний, політичний та культурний аспекти.
2. Глобальні проблеми сучасності. Передумови і шляхи вирішення глобальних проблем.
3. Проблема прогресу. Перспективи соціального розвитку.

Література [1,3,4,5,6,7,8,14,22,23]

Запитання для самоконтролю:

1. *В чому полягає конфлікт між глобалістами та антиглобалістами? Наведіть ключові аргументи кожної сторони. Які з цих аргументів є найбільш переконливими для Вас?*
2. *Які зміни відбуваються в структурі та наповненні шкали цінностей людини в епоху інформаційного суспільства?*
3. *Чи можна стверджувати, що глобальні проблеми стали результатом історичних подій ХХ ст. ?*
4. *З'ясуйте регіональну специфіку глобальних проблем? Чим вона обумовлена? Як вона себе проявляє в Україні?*
5. *Як Ви оцінюєте можливості розвитку техногенної цивілізації, що ґрунтується на принципі партнерських відносин із природою?*
6. *Який внесок в контексті майбутньої професійної діяльності та громадянської активності Ви можете зробити у вирішення глобальних проблем?*
7. *Проаналізуйте проблему критеріїв суспільного прогресу. Чи вважаєте Ви, що суспільний прогрес у ХХІ ст. можливий?*

3.ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Історичні типи світогляду.
2. Філософія. Її предмет і функції.
3. Основне питання філософії.
4. Система філософії та її структурні складові.
5. Загальна характеристика умов виникнення східної філософії та її особливостей.
6. Філософські школи Стародавньої Індії.
7. Філософські школи Стародавнього Китаю.
8. Основні риси і етапи розвитку античної філософії.
9. Досократівська доба давньогрецької філософії.
10. Філософія софістів та Сократа.
11. Ідеалізм Платона.
12. Філософія Арістотеля.
13. Основні ідеї філософії епохи еллінізму та Римської імперії (епікурейська, скептична, стоїчна і неоплатонівська філософські школи).
14. Зміни у світогляді під час переходу від античності до європейського Середньовіччя.
15. Вихідні ідеї середньовічної патристики.
16. Середньовічна схоластика. Реалізм і номіналізм.
17. Філософія Фоми Аквінського.
18. Соціокультурний контекст філософії Ренесансу.
19. Основні проблеми філософії Ренесансу.
20. Ренесансна натурфілософія та ідеї утопічного соціалізму.
21. Емпіризм Ф. Бекона.
22. Раціоналізм Р. Декарта.
23. Погляди Т. Гоббса и Д. Локка на суспільство і державу.

- 24.Французькі матеріалісти XVIII ст. (Д. Дідро, П.-А. Гольбах, Ш. Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо).
- 25.Німецька класична філософія як особливий етап розвитку європейської філософії.
26. Філософія І.Канта. «Категоричний імператив».
- 27.Метод і система філософії Г. Гегеля.
- 28.Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.
- 29.Зміна парадигми філософствування у XIX ст.
- 30.Вихідні ідеї філософії А. Шопенгауера та С. К'єркегора.
- 31.Позитивізм О. Конта і Г. Спенсера. Махізм. Неопозитивізм: основні принципи і проблема істини.
- 32.Філософія марксизму: основні ідеї та їх вплив на світову філософію й соціальну практику.
- 33.«Філософії життя» Ф. Ніцше.
- 34.Загальна характеристика розвитку філософії у XX – на початку XXI ст.
- 35.Фрейдизм, неофрейдизм: представники та основні ідеї.
- 36.Прагматизм: представники та основні ідеї.
- 37.Постпозитивізм: загальна характеристика, принцип фальсифікації. Теорія наукових революцій Т. Куна.
- 38.Екзистенціалізм: течії, представники, ключові ідеї.
- 39.Феноменологія і герменевтика: представники, ключові ідеї.
- 40.Культурологічні та історіософські напрями у філософії XX ст.: О. Шпенглер, А. Тойнбі, А. Тоффлер.
- 41.Сучасна західна релігійна філософія: представники, ключові ідеї.
- 42.Ситуація постмодерну в філософії: загальна характеристика, представники, ключові ідеї.
- 43.Філософська думка княжої доби. Філософська думка в Україні доби Ренесансу та Просвітництва (XV–XVIII ст.). Філософія Г. Сковороди.
- 44.Українська філософія XIX – початку XX ст.: погляди Т. Шевченка, М. Костомарова, П. Юркевича, І. Франка, Л. Українки.

45. Філософія України в XX ст. – на початку XXI ст.: дослідження В. Вернадського, О. Забужко, М. Поповича.
46. Історична еволюція поглядів на буття.
47. Основні форми буття. Філософський зміст категорій «матерія», «рух», «простір» і «час».
48. Ознаки, структура, види свідомості. Форми суспільної свідомості.
49. Основні концепції пізнання. Структура пізнання. Істина.
50. Методи пізнання: класифікація та характеристика.
51. Форми наукового пізнання: ідея, факт, проблема, гіпотеза, теорія.
52. Образ людини в історії філософії.
53. Антропосоціогенез: наукові й світоглядні аспекти.
54. Поняття «індивід», «індивідуальність», «особистість» та процес соціалізації людини.
55. Ціннісний вимір буття людини: сенс життя; любов; страждання; свобода; проблема смерті та безсмертя.
56. Еволюція філософських уявлень про суспільство.
57. Суспільство як об'єкт філософського аналізу. Соціальний простір і час.
58. Соціальна структура суспільства, її багатомірність.
59. Проблема соціальної нерівності.
60. Глобалізація: економічний, політичний та культурний аспекти.
61. Глобальні проблеми сучасності. Передумови і шляхи вирішення глобальних проблем.
62. Проблема прогресу. Перспективи соціального розвитку.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.Основна література

1. Данильян, О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2018. – 430 с.
2. Історія філософії : підручник / за ред. д-ра філос. наук, проф. В.І. Ярошовця ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; Карпат. ун-т ім. Августина Волошина. – Ужгород : Патент, 2014. – 839 с.
3. Кислюк, К. В. Філософія : навч. посіб. для студентів ВНЗ усіх спец. / К. В. Кислюк. – 3-тє вид., випр. – Київ : Кондор, 2016. – 229 с.
4. Петрушенко, В.Л. Філософія. Вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії : навч. посіб. / В.Л. Петрушенко ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – 2-ге вид., випр. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. – 594 с.
5. Філософія : підруч. для студ. ВНЗ / Л. В. Губерський та ін. – вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.
6. Філософія : підруч. для здобувачів вищ. освіти / О.В. Рябініна та ін.; за ред. О.В.Рябініної, Л. І. Юрченко. – Харків : вид-во Іванченка І. С., 2021. – 285 с.
7. Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В.Губерського. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2012. – 621 с.

2.Допоміжна література

8. Андрущенко, В. П. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : підруч. для ВНЗ / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. – вид. 4-те, випр. та допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2016. – 551 с.

9. Бойченко, І. В. Філософія незалежної України: витоки, напрями, представники : монографія/ І. В. Бойченко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Промінь, 2013. – 375 с.
10. Забужко, О. С. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу / Оксана Забужко ; передм., упоряд. Р.Семків. – 5-те вид., переглянute і допов. – Київ : Комора, 2017. – 300 с.
11. Захара, І. С. Українська філософія : навч. посіб. / І.С. Захара. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – 353 с.
12. Історія української філософії : хрестоматія / упоряд. М. В. Кашуба. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2004. – 356 с.
13. Історія філософії в питаннях та відповідях : навч. посіб. / В.Є. Громов, Н.Ю. Тарасова. – Дніпропетровськ : НГУ, 2016. – 165 с.
14. Конспект лекцій з дисципліни "Філософія" : навч. посіб. / Г. О. Арсентьєва та ін. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2015. – 133 с.
15. Множинська Р. В. Історія філософії (Антична філософія - Філософія доби Нового часу). Хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. В. Множинська. – К. : КНУТД, 2011. – 223 с.
16. Назар, П. С. Філософія людини та особистості : навч. посіб. для студ. ВНЗ / П.С. Назар. – Київ : Сталь, 2018. – 577 с.
17. Попович, М. В. Філософія свободи / Мирослав Попович; упоряд. Л. Ф. Артюх, Н.Б.Вяткіна ; передм. Н. Б. Вяткіної. – Харків : Фоліо, 2018. – 523 с.
18. Розвиток філософської думки в Україні : навч. посіб. / за ред. проф. Ю.М. Вільчинського. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2014. – 327 с.
19. Скомаровський, В.О. Історія європейської філософії: Античність, Середньовіччя, Відродження : посібник / Валерій Скомаровський ; Європ. ун-т, Уманська філія. – вид. 2-ге, випр. і допов. – Умань : М.М. Сочінський, 2018. – 581 с.

20. Філософія в тестах : навч. посіб. / В. О. Чернієнко та ін. – Харків : ХАІ, 2018. – 219 с.
21. Філософія середніх віків: навч.-метод. комплекс / Андрій Бурий. – Дрогобич : ДДПУ ім. Івана Франка, 2016. – 271 с.
22. Філософія / Марія Фюрст, Юрген Тринкс у співпраці з Ніколаусом Галмером ; пер. з нім. Вахтанга Кебуладзе. – Київ : Дух і Літера : Ін-т реліг. наук св. Томи Аквінського, 2018. – 533 с.
23. Філософія : навч.-метод. Посіб. (у схемах і таблицях) / за наук. ред. В. С. Бліхара. – Львів : ПП «Арал», 2018. – 184 с.
24. Хамітов, Н.В. Філософська антропологія: світовий та вітчизняний контексти / Н.В. Хамітов // Вісник Національної академії наук України. – 2021. – № 5. – С. 81-94.
25. Ярошовець, В.І. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму : підруч. для студ. ВНЗ / В. І. Ярошовець. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2008. – 262 с.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для проведення семінарських занять
з дисципліни «Філософія»
для студентів усіх спеціальностей
денної та заочної форм навчання

Укладач: І.О. Дмитрик

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
43018, м. Луцьк, вул. Потебні, 56.